

Súd: Okresný súd Prievidza
Spisová značka: 13C/17/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3818203033
Dátum vydania rozhodnutia: 20. 12. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Tomáš Rudáš
ECLI: ECLI:SK:OSPD:2018:3818203033.2

Medzitýmny rozsudok

Okresný súd Prievidza samosudcom JUDr. Tomášom Rudášom v právnej veci žalobcu O. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. X/X, P., v konaní právne zastúpený Mgr. Petrou Hrubovou, advokátkou so sídlom Mierové námestie 93, Ilava, proti žalovanému Slovenská republika v zastúpení Ministerstvo spravodlivosti SR, IČO: 00 166 073, so sídlom Župné námestie 13, Bratislava, o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, takto

rozhodol:

I. Súd u r č u j e, že nárok žalobcu je čo do základu o náhradu škody a nemajetkovej ujmy d a n ý.

II. Žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou doručenou tunajšiemu súdu domáhal proti žalovanému náhrady škody a nemajetkovej ujmy.

2. Žalobca k veci uviedol, že rozsudkom Okresného súdu Prievidza č. k. 3T/148/2014 zo dňa 13.02.2015 v spojení s uznesením Krajského súdu Trenčín č. k. 2To/59/2015 bol oslobodený spod obžaloby Okresnej prokuratúry Prievidza č. k. 1Pv523/14/3307 zo dňa 21.10.2014 z dôvodu, že nebolo preukázané, že žalobca spáchal skutok, za ktorý bol obžalovaný. Do väzby bol žalobca vzatý uznesením Okresného súdu Prievidza č. k. 0TP/50/2014 zo dňa 13.07.2014. Podanú sťažnosť Krajský súd v Trenčíne uznesením sp. zn. 23Tpo/49/ zo dňa 28.07.2014 zamietol. Na základe uvedených skutočností bolo zasiahnuté do súkromného a rodinného života žalobcu tým, že bol odlúčený od družky a maloletej dcéry. V čase vzatia do väzby bol žalobca podľa jeho vyjadrenia zamestnaný ako robotník u R. L. BS Malby, IČO: XX XXX XXX. s mesačným príjmom 750,-eur v čistom. Po vzatí do väzby dcéra spolu s družkou ostala bez príjmu. Na základe uvedených skutočností adresoval žiadosť zo dňa 19.04.2017 na Ministerstvo spravodlivosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody na čo mu žalovaná listom zo dňa 11.10.2017 oznámila, že nárok na náhradu škody mu nevznikol, nakoľko si väzbu zavinil sám svojim predchádzajúcim životom. Podľa názoru žalobcu nie je možné vziať nikoho do väzby s odôvodnením, ako to uviedla žalovaná vo svojej odpovedi.

3. Žalovaný sa k návrhu vyjadril, že zákon č. 514/2003 Z. z. umožňuje priznať náhradu škody titulom rozhodnutia o väzbe za naplnenia podmienok uvedených v § 8 ods. 5 zákona č. 514/2003 Z. z. a za súčasného nenaplnenia predpokladu uvedeného v § 8 ods. 6 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z., teda iba za predpokladu, že si osoba, t.j. žalobca nezavinila väzobné stíhanie vlastným konaním, príp. opomenutím konania. Pre posudzovanie, či si osoba väzbu zavinila sama, sú významné skutočnosti, ktoré viedli k vzatiu obvineného do väzby, ako i samotný dôvod väzby. Zavinenie obvineného na vzatí do väzby v zmysle citovaného ustanovenia zákona potom znamená, že jeho zavinené konanie bolo dôvodom na podanie a vyhoviecie návrhu na jeho vzatie do väzby (viď rozhodnutie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25 Cdo 3038/2006). Časové hľadisko zavineného konania, ktoré viedlo k vzatiu do väzby, nie je rozhodujúce, t. j. mohlo k nemu dôjsť pred skutkom, pre ktorý sa viedlo trestné stíhanie,

alebo aj po skutku, pred vznesením obvinenia alebo po vznesení obvinenia. Žalovaná má za to, že k väzobnému stíhaniu došlo výlučne zavinením žalobcu. Žalobca bol 3x priestupkovo riešený, 8x súdne trestaný za majetkovú trestnú činnosť a v čase vzatia do väzby bolo voči nemu vedené ďalšie trestné stíhanie v štádiu po podaní obžaloby za majetkovú trestnú činnosť. Existovala dôvodná obava, že žalobca pri ponechaní na slobode bude opätovne páchať majetkovú trestnú činnosť vzhľadom na jeho majetkové a sociálne pomery, žalobca nebol zamestnaný, bol bez stáleho príjmu a zároveň bol hráčom hazardných hier v herniach. Nakoľko v prípade žalobcu došlo podľa názoru žalovanej k naplneniu dôvodu podľa § 8 ods. 6 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z., priznanie náhrady škody a nemajetkovej ujmy je vylúčené a samotná táto skutočnosť by mala viesť súd k zamietnutiu žalobného návrhu v celom rozsahu. Na podporu názoru o zavinení väzby predchádzajúcou trestnou minulosťou dáva žalovaná do pozornosti súdu rozhodnutia Krajského súdu v Trenčíne, konkrétne rozhodnutie sp. zn. 5Co 161/2013 zo dňa 14.05.2014 a tiež sp. zn. 19Co 112/2012 zo dňa 17.07.2014. V zmysle § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z., v prípade, ak iba samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením vzhľadom na ujmu spôsobenú nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom, uhrádza sa aj nemajetková ujma v peniazoch, ak nie je možné uspokojiť ju inak. V zmysle § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z., výška nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa ods. 2 sa určuje s prihliadnutím najmä na a) osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, b) závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, c) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, d) závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v spoločenskom uplatnení. V zmysle § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z., výška náhrady nemajetkovej ujmy priznaná podľa odseku 2 nemôže byť vyššia ako výška náhrady poskytovaná osobám poškodeným násilnými trestnými činmi podľa osobitného predpisu. Žalobca sa v žalobnom návrhu domáha náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 6.900,- eur, čo predstavuje sumu 50,-eur za deň väzby. V súvislosti s požadovanou náhradou nemajetkovej ujmy žalobca uviedol, že jeho vzatie do väzby mu zasiahlo do súkromného a rodinného života, pričom bol odlúčený od družky a maloletej dcéry. I keď si žalobca uplatnil peňažnú náhradu za nemajetkovú ujmu, z ustanovenia § 17 ods. 2 zákona č. 514/2003 Z. z. vyplýva subsidiarita peňažnej kompenzácie nemajetkovej ujmy, ku ktorej má prísť až v tom prípade, ak nepostačuje žiadna iná forma zadosťučinenia. Žalobca však v žalobe nevysvetlil, prečo v jeho prípade nie je postačujúce samotné konštatovanie porušenia práva, a teda že nie je dostatočným zadosťučinením. Priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch predpokladá značnú mieru zásahu do osobnosti fyzickej osoby, pričom výšku nemajetkovej ujmy je oprávnený ustáliť výlučne súd a to s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy ako aj vzhľadom na okolnosti, za ktorých k zásahu do osobnostnej sféry osoby došlo, pričom však nie je možné priznávať neprimerané sumy. Pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy je súd limitovaný ustanovením § 17 ods. 4 zákona č. 514/2003 Z. z., ktorý stanovuje hornú hranicu priznávania náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch s odkazom na výšku odškodnenia upravenú v zákone č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodenými násilnými trestnými činmi. Podľa tohto zákona (§ 5), ak bola trestným činom spôsobená smrť, poškodený má nárok na vyplatenie odškodnenia v sume päťdesiat násobku minimálnej mzdy. Poškodený trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania má nárok aj na vyplatenie odškodnenia za spôsobenú morálnu škodu v sume desaťnásobku minimálnej mzdy. Výška minimálnej mzdy v roku 2014, v ktorom bol žalobca vzatý do väzby, t. j. v roku, v ktorom malo dôjsť k tvrdenému zásahu (k jeho vzatiu do väzby), bola podľa nariadenia vlády SR č. 321/2013 Z. z., ktorým sa ustanovuje suma minimálnej mzdy na rok 2014 vo výške 352,-eur, pričom jej päťdesiat násobok predstavuje 19.000,-eur. Ide o maximálnu sumu, vo výške ktorej môže byť odškodnený poškodený ak bola trestným činom spôsobená smrť, pričom to nie je žalobcov prípad. Desaťnásobok minimálnej mzdy predstavuje sumu 3.520,-eur, pričom ide o maximálnu sumu, vo výške ktorej je možné odškodniť osobu, ktorá bola poškodená trestným činom znásilnenia, sexuálneho násillia alebo sexuálneho zneužívania, pričom opätovne takto poškodenou osobou nie je žalobca. Žalobcom nárokovaná náhrada nemajetkovej ujmy vo výške 6.900,-eur je nepochybne neprimerane vysoká. Nie je možné náhradu nemajetkovej ujmy, ktorej sa žalobca domáha postaviť na roveň odškodneniu, alebo dokonca priznať viac, ako odškodnenie na ktoré má nárok obeť znásilnenia alebo sexuálneho násillia. Finančná kompenzácia má zmierniť spôsobenú nemajetkovú ujmu, avšak nie je možné priznávať neprimerane vysoké sumy, priznanie ktorých by mohlo bagatelizovať odškodňovanie zásahov do iných základných práv ako sú vyššie uvedená ujma na živote alebo ujma na zdraví. Uvedenú argumentáciu žalovanej je možné podporiť aj rozhodovacou činnosťou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“), ktorý je poslednou inštanciou, na ktorú je možné sa obrátiť po vyčerpaní všetkých vnútroštátnych opravných prostriedkov, a ktorý priznáva nepomerne nižšie sumy ako žiada žalobca a to za závažnejšie zásahy štátu ako je tomu v prípade žalobcu. Dokonca ani samotná existencia rozhodnutia o väzbe neznamena automatický nárok na náhradu nemajetkovej ujmy

v peniazoch, ale je nevyhnutné nielen tvrdiť, ale najmä preukázať negatívny dopad rozhodnutia o väzbe, jeho vplyv, následky na žalobcu vo všetkých oblastiach pôsobenia tak ako sú uvedené v § 17 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. Na základe uvedeného teda žalobcu okrem bremena tvrdenia zaťažuje aj dôkazné bremeno, pričom žalobca nijakým spôsobom nepreukázal, že jeho vzatím do väzby prišlo k ním uvádzanej ujme. Navyše žalovaná musí spochybníť aj faktickú možnosť preukázania vzniku nemajetkovej ujmy žalobcom v dôsledku vykonanej väzby a to vzhľadom na skutočnosť, že žalobca je osobou, ktorá sa aj v tomto momente nachádza v ÚVTOS a ÚVV Ilava. Čo sa týka náhrady škody za ušlú mzdu vo výške 3.450,-eur čo má predstavovať čistú mzdu žalobcu vo výške 750,-eur mesačne za obdobie väzby, žalobca predložil v úmysle preukázať svoj nárok fotokópiu pracovnej zmluvy uzavretú dňa 01.03.2011 a potvrdenie o výške príjmov. Pracovná zmluva podľa tvrdenia žalovanej neobsahuje údaj o výške mesačnej mzdy žalobcu, a teda z nej nevyplýva, že by bol mesačný čistý príjem žalobcu 750,-eur. Z potvrdenia takisto nie je zrejmé, kto mal potvrdenie vystaviť, keďže v ňom absentuje meno a priezvisko pracovníka mzdovej učtárne a navyše v potvrdení je v rozpore s pracovnou zmluvou uvedené, že žalobca je zamestnaný od 23.05.2011. Naopak ako vyplýva z uznesenia o vzatí žalobcu do väzby, žalobca bol v čase vzatia do väzby nezamestnaný. Podľa zápisnice z výsluchu obvineného mal byť posledným zamestnávateľom Alusolid P. a nie R. L. - BS_H. a jeho čistým mesačným príjmom bola suma 62,-eur a nie suma 750,-eur ako to tvrdí žalobca. Správnosť týchto informácií potvrdil sám žalobca svojim podpisom na zápisnici o výsluchu obvineného.

4. Súd vykonal vo veci dokazovanie oboznámením sa s dôkazmi ako rozhodnutie Centra právnej pomoci o priznaní poskytovania právnej pomoci žalobcovi, návrh na vzatie do väzby z 11.7.2014 sp. zn. 1Pv/523/14/3307, uznesenie o vzatí do väzby 0Tp/50/2014 z 13.7.2014, uznesenie KS TN 23Tpo/49/2014-35 z 28.7.2014, rozsudok OS Prievidza 3T/148/2014-440 z 13.2.2015 právoplatný a vykonateľný dňa 15.12.2015, uznesenie 3T/148/2014 z 15.12.2015, žiadosť o prerokovania nároku na náhradu škody z 18.4.2017, oznámenie MS SR o výsledku predbežného prerokovania z 11.10.2017, pracovná zmluva medzi zamestnávateľom R. L.-BS-H. a zamestnancom - žalobcom, potvrdenie o výške príjmov z 23.12.2013, potvrdenie o prepustení z výkonu väzby z 24.11.2014, vyjadrenie žalovaného, odpoveď na výzvu súdu zo dňa 9.7.2018, vyjadrenie žalobcu, vyjadrenie PZ žalobcu, spis 3T/148/2014 spolu s vyšetrovacím spisom a ďalšími listinnými dôkazmi nachádzajúcimi sa v spise a zistil nasledovný skutkový stav:

5. Žalobca rozsudkom Okresného súdu Prievidza č. k. 3T/148/2014 zo dňa 13.02.2015 v spojení s uznesením Krajského súdu Trenčín č. k. 2To/59/2015 bol oslobodený spod obžaloby Okresnej prokuratúry Prievidza č. k. 1Pv523/14/3307 zo dňa 21.10.2014 z dôvodu, že nebolo preukázané, že žalobca spáchal skutok, za ktorý bol obžalovaný. Do väzby bol žalobca vzatý uznesením Okresného súdu Prievidza č. k. 0TP/50/2014 zo dňa 13.07.2014. Podanú sťažnosť Krajský súd v Trenčíne uznesením sp. zn. 23Tpo/49/ zo dňa 28.07.2014 zamietol. Väzba trvala 138 dní. Na základe uvedených skutočností žalobca adresoval žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody zo dňa 19.04.2017 na Ministerstvo spravodlivosti SR, na čo mu žalovaná listom zo dňa 11.10.2017 oznámila, že nárok na náhradu škody mu nevznikol, nakoľko si väzbu zavinil sám svojim predchádzajúcim životom.

6. Podľa článku 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/92 Zb. každý má právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom.

7. Podľa článku 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/92 Zb. každý má právo na ochranu pred neoprávneným zasahovaním do súkromného a rodinného života.

8. Podľa článku 51 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/92 Zb. domáhať sa práv uvedených v čl. 35, 36, 37 ods. 4, čl. 38 až 42 a čl. 44 až 46 tejto ústavy sa možno len v medziach zákonov, ktoré tieto ustanovenia vykonávajú.

9. Podľa článku 144 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/92 Zb. sudcovia sú pri výkone svojej funkcie nezávislí a pri rozhodovaní sú viazaní Ústavou, ústavným zákonom, medzinárodnou zmluvou podľa článku 7, ods. 2 a 5 a zákonom.

10. Podľa článku 154c Ústavy SR medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom pred

nadobudnutím účinnosti tohto ústavného zákona, sú súčasťou jej právneho poriadku a majú prednosť pred zákonom, ak zabezpečujú väčší rozsah ústavných práv a slobôd.

11. Podľa čl. 5 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý má právo na slobodu a osobnú bezpečnosť. Nikoho nemožno pozbaviť slobody okrem nasledujúcich prípadov, pokiaľ sa tak stane v súlade s konaním ustanoveným zákonom: a) zákonné uväznenie po odsúdení príslušným súdom; b) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie osoby preto, že sa nepodrobila rozhodnutiu vydanému súdom podľa zákona, alebo preto, aby sa zaručilo splnenie povinnosti ustanovenej zákonom; c) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby za účelom predvedenia pred príslušný súdny orgán pre dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu, alebo ak sú oprávnené dôvody domnievať sa, že je potrebné zabrániť jej v spáchaní trestného činu alebo v úteku po jeho spáchaní; d) iné pozbavenie slobody maloletého na základe zákonného rozhodnutia na účely výchovného dohľadu alebo jeho zákonné pozbavenie slobody na účely jeho predvedenia pred príslušný orgán; e) zákonné držanie osôb, aby sa zabránilo šíreniu nakažlivej choroby, alebo duševne chorých osôb, alkoholikov, narkomanov alebo tulákov; f) zákonné zatknutie alebo iné pozbavenie slobody osoby, aby sa zabránilo jej nepovolenému vstupu na územie, alebo osoby, proti ktorej prebieha konanie o vyhostenie alebo vydanie.

12. Podľa čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd každý, kto bol obeťou zatknutia alebo zadržania v rozpore s ustanoveniami tohto článku, má nárok na odškodnenie.

13. Podľa § 4 ods. 1 z. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci vo veci náhrady škody, ktorá bola spôsobená orgánom verejnej moci podľa § 3 ods. 1, koná v mene štátu: a) Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, ak škoda vznikla v dôsledku rozhodnutia vydaného súdom alebo ak škoda bola spôsobená nesprávnym úradným postupom súdu, škodu spôsobil notár pri výkone verejnej moci, škodu spôsobil súdny exekútor pri výkone exekučnej činnosti vykonávanej z poverenia súdu podľa osobitného predpisu.

14. Podľa § 5 ods. 1 z. č. 514/2003 Z. z. právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím má účastník konania, ktorému vznikla škoda v dôsledku rozhodnutia vydaného v tomto konaní.

15. Podľa § 8 ods. 5 z. č. 514/2003 Z. z. právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe má ten, kto bol vzatý do väzby, ak a) bolo proti nemu zastavené trestné stíhanie, b) bol oslobodený spod obžaloby alebo c) vec bola postúpená inému orgánu.

16. Podľa § 9 ods. 1 z. č. 514/2003 Z. z. štát zodpovedá za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom. Za nesprávny úradný postup sa považuje aj porušenie povinnosti orgánu verejnej moci urobiť úkon alebo vydať rozhodnutie v zákonom ustanovenej lehote, nečinnosť orgánu verejnej moci pri výkone verejnej moci, zbytočné prietahy v konaní alebo iný nezákonný zásah do práv, právom chránených záujmov fyzických osôb a právnických osôb; za nesprávny úradný postup sa nepovažuje postup alebo výsledok postupu Národnej rady Slovenskej republiky pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 86 písm. a) a d) Ústavy Slovenskej republiky a postup alebo výsledok postupu vlády Slovenskej republiky pri výkone jej pôsobnosti podľa čl. 119 písm. b) Ústavy Slovenskej republiky.

17. Podľa § 19 ods. 1 z. č. 514/2003 Z. z. právo na náhradu škody sa premlčí za tri roky odo dňa, keď sa poškodený dozvedel o škode. Ak je podmienkou uplatnenia práva na náhradu škody zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, plynie premlčacia lehota odo dňa doručenia (oznámenia) rozhodnutia, ktorým bolo zmenené alebo zrušené právoplatné rozhodnutie.

18. Podľa § 11 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo na ochranu svojej osobnosti, najmä života a zdravia, občianskej cti a ľudskej dôstojnosti, ako aj súkromia, svojho mena a prejavov osobnej povahy.

19. Podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jej osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a by jej bolo dané primerané zadostučinenie.

20. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby, alebo jej vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu ujmy v peniazoch.

21. Podľa § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

22. Súd má za to, že vznik zodpovednosti žalovaného za spôsobenú škodu sa viaže na existenciu určitých skutočností alebo skutkových relácií, ktoré určuje zákon a súhrn ktorých tvorí zákonnú zodpovednostnú skutkovú podstatu. Prvkami skutkovej podstaty, naplnenie ktorej má za následok vznik zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím sú:

1. subjekt (orgán štátu),
2. predmet (nezákonným rozhodnutím porušený právny vzťah),
3. správanie subjektu (jeho rozhodnutie),
4. výsledok spočívajúci v škode,
5. príčinná súvislosť medzi správaním (rozhodnutím) a výsledkom (škodou) a
6. protiprávnosť - nezákonnosť.

23. Pre vznik tejto zodpovednosti musia byť splnené všetky zákonom vyžadované podmienky. Poškodený musí využiť možnosť podať proti nezákonnému rozhodnutiu odvolanie, rozklad, námietky, odpor alebo sťažnosť a musí ísť o rozhodnutie právoplatné, pretože len právoplatné rozhodnutie zakladá zodpovednosť. Až právoplatnosť rozhodnutia vylučuje možnosť jeho nápravy riadnym opravným prostriedkom a je definitívne a záväzná pre účastníkov aj orgány a vykonateľné. Čo sa týka naplnenia podmienok zodpovednosti, súd uvádza, že v danom prípade je splnená podmienka subjektu, t. j. orgánu štátu (orgán činný v trestnom konaní a súd), ktorý vydal rozhodnutie (uznesenie o vznesení obvinenia a uznesenie o vzatí do väzby), čím prejavil svoje oprávnenie a povinnosť rozhodovacieho charakteru, uplatňované pri ochrane porušených alebo ohrozených subjektívnych práv jednotlivcov, fyzických alebo právnických osôb. Uznesenie o vznesení obvinenia a uznesenie o vzatí do väzby vydané orgánom činným v trestnom konaní (policajtom - vyšetrovateľom) a súdom spôsobili žalobcovi škodu spočívajúcu v zásahu do základných ľudských práv a slobôd, súkromného, rodinného a pracovného života. Príčinná súvislosť predstavuje podmienku, bez ktorej by následok vôbec nebol nastal (alebo nastal iným spôsobom), ak by nedošlo k prejavu vôle (konaniu či opomenutiu). Súd preto ako podstatné skúmal, či uznesenie o vznesení obvinenia a uznesenie o vzatí do väzby bolo nezákonné. Zákon v našom právnom poriadku pojem nezákonnosti rozhodnutia nedefinuje, preto je potrebné tento pojem vykladať vo vzťahu ku konkrétnemu prípadu. Zákonnosť alebo nezákonnosť rozhodnutia je otázkou súladu rozhodnutia s objektívnym právom a nie otázkou subjektívnych alebo objektívnych faktorov, ktoré viedli k porušeniu tohto súladu. Nezákonnosť je výlučne otázkou vzťahu rozhodnutia a zákona, a to otázkou nezhody medzi rozhodnutím a zákonom. V zmysle uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4MCdo 15/2009 zistenie nezákonnosti je vecou konkrétneho posúdenia okolností prípadu. Pri aplikácii sa treba pridržiavať toho, že ide o všeobecný a obsahovo aj rozsahovo pružný pojem. Zároveň treba rešpektovať aj skutočnosť, že tento pojem zákon osobitne neobmedzuje. Aj napriek tomu, že pojem nezákonné rozhodnutie nie je v zákone definovaný, je však možné konštatovať, že pod nezákonným rozhodnutím sa rozumie rozhodnutie orgánu verejnej moci, ktoré je v rozpore s právnym poriadkom Slovenskej republiky alebo záväzkami Slovenskej republiky, vyplývajúcimi z platnej medzinárodnej zmluvy, ktorou je Slovenská republika viazaná a bolo z dôvodu nezákonnosti zrušené alebo zmenené príslušným orgánom.

24. Základným predpokladom zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím je zrušenie alebo zmena právoplatného rozhodnutia, ktorým bola spôsobená škoda, a to pre jeho nezákonnosť príslušným orgánom. Pre správnu interpretáciu tohto ustanovenia nestačí vychádzať len z jeho jazykového znenia, ale je nevyhnutné uplatniť výklad systematický a teleologický. Z hľadiska výkladu teleologického, vychádzajúceho zo zmyslu a účelu právneho predpisu, ktorým je v prípade uvedeného zákona ochrana základného práva na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym úradným postupom v zmysle čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, nemožno lipnúť na formálnom zrušení (zмене) tvrdeného nezákonného rozhodnutia, ale je potrebné splnenie tejto podmienky vykladať extenzívne. Za ústavne konformný treba preto považovať výklad, podľa ktorého v prípade posudzovania zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania

a vznesení obvinenia, zastavenie trestného stíhania alebo oslobodeniu spod obžaloby, ak k takémuto rozhodnutiu došlo preto, že sa nenaplnil predpoklad o spáchaní trestného činu obvineným/obžalovaným, má rovnaké dôsledky ako zrušenie uznesenia o začatí trestného stíhania, vznesení obvinenia či uznesenia o vzatí do väzby pre jeho nezákonnosť. Právoplatnosťou rozhodnutia trestné konanie končí. To znamená, že zanikajú účinky rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, a zrušenie takéhoto rozhodnutia sa zároveň z tohto dôvodu stáva bezpredmetným (nadbytočným).

25. Súdna judikatúra dospela k záveru, že ak došlo k oslobodeniu spod obžaloby, treba s prihliadnutím na konkrétne okolnosti a dôvody vychádzať z toho, že občan čin nespáchal, a že trestné stíhanie proti nemu nemalo byť začaté a nemal byť ani vzatý do väzby. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím trestného stíhania a vzatím žalobcu do väzby, kedy bol žalobca spod obžaloby oslobodený sa posudzuje ako nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím. V zmysle uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4Cdo 183/2009 rozhodujúcim meradlom opodstatnenosti (zákonnosti) začatia a vedenia trestného stíhania, je neskorší výsledok trestného konania. Obdobne na právnom základe stavia aj judikatúra NS ČR sp. zn. 30Cdo 2357/2010. Na základe vyššie uvedeného súd považuje uznesenie vyšetrovateľa Obvodného oddelenia policajného zboru Handlová o začatí trestného stíhania ČVS: ORP-841/HA-PD-2014 zo dňa 01.07.2014, uznesenie o vznesení obvinenia ČVS:ORP-841/HA-PD-2014 zo dňa 10.07.2014 a uznesenie Okresného súdu Prievidza č. k. OTP/50/2014 zo dňa 13.07.2014 v spojitosti s uznesením Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 23Tpo/49/ zo dňa 28.07.2014 za nezákonné rozhodnutie, ktorým bola žalobcovi spôsobená škoda a nemajetková ujma. Potom pred súdom neobstojí tvrdenie žalovaného, že nárok v danom prípade na náhradu nemajetkovej ujmy a náhradu škody nie je daný, pretože žalobca bol 3x priestupkovo riešený, 8x súdne trestaný za majetkovú trestnú činnosť a v čase vzatia do väzby bolo voči nemu vedené ďalšie trestné stíhanie v štádiu po podaní obžaloby za majetkovú trestnú činnosť, a teda, že väzbu si žalobca zapríčinil sám. Súd má za to, že väzba predstavuje krajné a výnimočné opatrenie (ultima ratio), ktorého dôvodnosť nemôže vyplývať so žalobcovej nepriaznivej minulosti. Navyše výsledky trestného konania ukázali, že v danom prípade žalobca nespáchal skutok, ktorý sa mu v obžalobe dával za vinu, čím podozrenie zo spáchania trestného činu sa nepotvrdilo, žalobca bol spod obžaloby oslobodený a vyšla tak najavo nezákonnosť rozhodnutia o vzatí do väzby.

26. Ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania, ktoré je skončené právoplatným oslobodením spod obžaloby treba hľadať nielen v ustanovení čl. 46 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ale vo všeobecnej rovine predovšetkým v čl. 1 ods. 1 tohto základného zákona, teda v princípoch materiálneho právneho štátu. Ak má byť štát skutočne považovaný za materiálny právny štát, musí niesť objektívnu zodpovednosť za konanie svojich orgánov, ktorým priamo zasiahli do základných práv jednotlivca. Nemožno totiž prehliadnuť, že štát nemá slobodnú vôľu, ale je povinný striktno dodržiavať právo v jeho ideálnej (škodu nepôsobiacej) interpretácii. Na jednej strane je povinnosťou orgánov činných v trestnom konaní vyšetrovať a stíhať trestnú činnosť, na druhej strane sa štát nemôže zbaviť zodpovednosti za postup týchto orgánov, ak sa ich postup ukáže ako mylný, zasahujúci do základných práv. V takej situácii nie je rozhodné, ako orgány činné v trestnom konaní vyhodnotili pôvodné podozrenie, ale to, či sa ich podozrenie v trestnom konaní potvrdilo. Nakoľko v zmysle ustálenej judikatúry a súdnej praxe má v prípade žalobcu oslobodenie spod obžaloby tie isté právne následky ako nezákonné rozhodnutie, potom Slovenská republika zodpovedá v oboch nárokoch žalobcu - na ochranu osobnosti (zásah do osobnostnej sféry - zásah do súkromného a rodinného života) a za nezákonné zadržanie vo väzbe, čo zakladá právo žalobcu domáhať sa náhrady škody. V rozhodnutí Ústavného súdu Českej republiky - sp. zn. I.ÚS 85/04 bolo vyslovené: „bez ohľadu na to, akým spôsobom obsahom inštitútu náhrady škody pracuje domáci zákonnodarca, judikatúra všeobecných súdov i súdu ústavného, prípadne domáca civilistická doktrína v oblasti vnútroštátnej aplikácie Dohovoru, treba vyjsť z pojmu náhrady škody tak, ako s ním operujú národné európske ústavné súdy a najvyššie súdy, v ktorých judikatúry vyrastá judikatúra ESLP. Pokiaľ ide špecificky o bežnú zodpovednosť štátu za obmedzenie osobnostnej slobody, a teda vzťah domáceho reliktného civilného práva a článku 5 ods. 5 Dohovoru, je situácia v jednotlivých európskych štátoch taká, že klasická dogmatika civilno-právnych inštitútov ustúpila priamemu pôsobeniu článku 5 ods. 5 Dohovoru.“

27. Súd mal v konaní preukázané, že potom čo žalobca bol právoplatne dňa 15.12.2015 spod obžaloby oslobodený, tak v zákonnej lehote v zmysle § 15 a nasl. zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci adresoval žiadosť zo dňa 19.04.2017 na Ministerstvo spravodlivosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody na čo mu žalovaná listom zo

dňa 11.10.2017 oznámila, že nárok na náhradu škody mu nevznikol, nakoľko si väzbu zavinil sám svojim predchádzajúcim životom. Súd má vzhľadom na vyššie konštatovanú nezákonnosť zásahu do osobnostných práv žalobcu a v zákonnej lehote uplatnený nárok na predbežné prerokovanie na príslušnom orgáne za to, že nárok žalobcu je čo do základu náhrady škody a nemajetkovej ujmy daný v celom rozsahu, a preto rozhodol tak ako je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

28. V ďalšej fáze konania pri rozhodovaní o výške náhrady škody a nemajetkovej ujmy žalobcu súd bude vychádzať zo skutočnosti, že zodpovednostným subjektom je Slovenská republika, ktorá zodpovedá aj za odškodnenie podľa článku 5 ods. 5 Dohovoru za predpokladu, že tieto boli nezákonné, čo sa v danom konaní preukázalo. Pri rozhodovaní o výške odškodnenia žalobcu súd bude postupovať okrem iného v zmysle rozhodnutia ESĽP vo veci Shilyayev proti Rusku, sťažnosť č. 9647/02 a prihliadať na povahu trestnej veci, celkovú dĺžku obmedzenia osobnej slobody a následky v osobnej sfére žalobcu, čo bude aj predmetom dokazovania, na základe ktorého súd ustáli výšku nárokov žalobcu na náhradu škody a náhradu vzniku nemajetkovej ujmy.

29. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol v zmysle § 255 ods.1 CSP. Súd úspešnému žalobcovi priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov konania, ktoré predstavujú v rozsahu jeho čistého úspechu v konaní 100%. O výške náhrady trov konania žalobcu rozhodne súd po právoplatnosti rozsudku v konečnom rozhodnutí vo veci samej samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie vo vyhotovení dvojmo do 15 dní od doručenia jeho písomného vyhotovenia, písomne cestou tunajšieho súdu na Krajský súd v Trenčíne.

V odvolaní treba popri všeobecných náležitostiach (§ 127 Civilného sporového poriadku) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania. Odvolanie je potrebné predložiť v potrebnom počte rovnopisov inak súd zhotoví kópie na trovy odvolateľa.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 Civilného sporového poriadku).

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo
- d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 Civilného sporového poriadku).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľný rozsudok, môže oprávnený podať návrh na výkon exekúcie.